

Jubileum küszöbén a szegedi Gabonakutató Kft.

A 2009-es vándorgyűlését újra Csongrád megyében tartotta a Magyar Növénynevelők Egyesülete. 2008-ban a mórhalmi Heller tanyán – ahol a burgonya konferenciával egyben tartották az ülést –, idén Dr. Matuz János, a Gabonakutató NP Kft. ügyvezető igazgatójának felajánlására már Szeged várta a több mint 160 tagot számláló egyesületet.

A beszámoló, az idej terveket követően az igazgató röviden bemutatta a szegedi nemesítő intézet munkáját, amely idén ünnepli fennállásának 85 éves évfordulóját. A szegedi központi irányításhoz több igazgatóság tartozik. A cég nagyságát mutatja, hogy országosan több telephelyen folyik a nemesítési munka. A nemesítésért felelős a Búza, a Kukorica és az Olaj- és fehérjenövény Igazgatóság és a Biotechnológia és Rezisztencia Főosztály. Kiszomborban a Termelési Igazgatóság és a Vetőmagüzem működik, valamint az idén 50 éves fennállását ünneplő táplánszentkereszti Növénynevelők Kutató Állomás, amely a Dunántúl párás csapadékos körülményeivel számolva állít elő fajtákat és folytat különféle kísérleteket. A szombathely melletti állomáson túl jelentős kutatóállomások a Fülöpszállási telep, ahol műtrágya tartamkísérleteket végeznek, az Óthalmi telep és a szegedi Kecskés telep –, amely mondhatjuk, hogy a búzanemesítésük központja. A nemesítés mellett az Agrotechnikai Osztály többek között növényvédelmi és tartamkísérleteket végez, homoktalajok minimális művelésével is foglalkozik, de gyepek kísérletek beállítását, eltolt vetésidő és állománysűrűségi vizsgálatokat is beállítanak. A kórtani vizsgálatokon túl, fagytüreési, szárazságtüreési, alkalmazkodóképességi vizsgálatokat is

folytatnak. A szántóföldi kísérletekkel párhuzamosan, az intézet önálló lisztlaboratóriumában, már a nemesítés kezdeti szakaszában megkezdik a minőségi paraméterek mérését. Liszttechnológiai vizsgálatokat,

Dr. Proksza János
ny. igazgatóhelyettes és
dr. Petróczy István osztályvezető

szárazanyag-, fehérje-, siker-, keményítő-, olajsav-tartalmat mérnek, hogy néhányat kiemeljünk. Szegeden készítik a diétás készítményeket, amelyek fehérje- és fenilalanin-szegény, gluténmentes termékek. Jelentős energiákat fordítanak a kalászfuzárium megelőzésére, hogy toxinmentes élelmiszert, takarmányt állíthassunk elő. Ezzel párhuzamosan ismeretlen ellenállóságú gabonafajták és hibridek rezisztencia és toxin- felhalmozódási minősítése is folyik, a kalászosok mellett, kukorica és takarmánycirok esetében is. Az intézetben megtalálhatjuk a Szent István és a Debreceni Egyetem kihelyezett tanszékeit, ahol a Növénytudományi Doktori Iskola keretein belül a PhD-hallgatókat

képezik. Az egyetemen keresztül így nem csak kutatási együttműködésekben, de az oktatásban is együttműködnek a martonvásári Mezőgazdasági Kutatóintézetrel.

A gyakorlati munkák mellett a tudományos világban is ismertek a szegediek, itt adják ki a világ 70 országában megjelenő negyedéves folyóiratot, az angol nyelven megjelenő *Cereal Research Communications*-t, melynek idézettisége az elsők közé emelte nemzetközi szinten.

A szegedi fajták, az itt fejlesztett kísérleti módszerek az elmúlt évben is felkeltették a világ érdeklődését. 2008-ban itt tartották a II. Fuzárium Kongresszust, amire Japántól Kanadáig érkeztek kutatók. A szegedi fajták nem csak hazánkban, de a környező országokban, tagállamokban is egyre kedveltebbek, hiszen a Kárpát-medencei klíma nagyon kedvező a szegeden nemesített növények számára, már kukoricából is van olyan hibrid, amely a legnagyobb cégek hibridjeivel is felveszi a versenyt.

1929 és 2009 között 360 állami elismerést kapott a cég, ebből az utóbbi 30 évben 332-t. Jelenleg 181 db állami minősített fajtával rendelkeznek, amelyből 34 búza, 50 kukorica, 22 napraforgófajta. 192 szabadalmi bejelentéssel bírnak, folyamatban lévő, bejelentésük száma 20. Jelenleg ebből 85 darab érvényes szabadalommal rendelkeznek.

Az intézet továbbra is azon dolgozik, hogy új fajtákkal, új technológiák kidolgozásával támogassa a hazai agrárparunkat – zárta előadását Dr. Matuz János ügyvezető igazgató.

☛ Kép és szöveg:
Szilágyi Bay Péter